

SZENTESÉSÉsVIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár egy negyedévre 1 ft 25 kr., félévre 2 ft 50 kr.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. tized 265. szám, özv. Friedl Józsefné urad házában, hová a köziratok címzendők.	Hirdetéseket és nyitlteri közleményeket a kiadóhivatal mérsekeit árjegyzék szerint számít.

A szakiskolákról.

Abból az alkalomból, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara megalakul és a tanulóiúság jórésze immár a pályaválasztás nehéz feladata előtt áll, a fenti cím alatt a „Szegedi Híradó” a napokban figyelemreméltó cikket hozott, melyet amál örömebb vesziünk át és közlünk alant, mert nálunk is széles körben fog érdeklődést kelteni.

Pár éve kísért nálunk egy kereskedői iskola létesítésének eszméje, melyben a kereskedőtanoncok, az iparosoktól elkülönítve részesülnének kellő szakoktatásban.

A most távozott tanfelügyelő, Lé-vay Ferenc, a legbuzgóbb felkarolója volt ezen eszmének, sőt behatárolva foglalkozott egy csongrád megyei földműves iskola létesítésének eszméjével is, amely természetesen a vármegye székhelyén állítatott volna.

S mert a szakoktatás az, amely manapság leginkább biztosítja a megélhetést a szakképzett egyéneknek, ezért is közöljük a „Szegedi Híradó” cikkét, ha talán nálunk a kellő hatása megvolna.

Íme a hivatolt cikk:

Egész csomó vaskos füzet fekszik

előttünk, melyek mindegyike valamely praktikus életpályára előkészítő szakiskola egy évről ad számot.

Ezek a jelentések az értesítők özönből kiválva, külön figyelmet kérnek és érdemelnek, főleg nálunk, ahol a tanulóknak hatalmas tömege áll gyakorta tanáctalantul, szemben a pályaválasztás éltbevegő, nehéz kérdésével.

A kereskedelmi akadémiák örvendetes virágzásáról tesznek tanúbizonyságot a budapesti, pozsonyi, kolozsvári, nagyváradi stbi iskolai értesítők, melyekből azt a nekünk is fontos tanúságot vonhatjuk le: hogy a felsőbb kereskedelmi tanintézeteknek Magyarországon minden olyan városban kedvező talajuk van, ahol a kereskedelmi élet föllendítésére már cleve létezik a természetes empóriumot képező kamarai intézmény.

Erős a meggyőződésünk, hogy a jövő év kezdetével életbe lépő szegedi kamarának egyetbe lévő kereskedelmi akadémia létesítése fogja képezni a leg-sürgősebb akcióját.

Hogy más kulturális tényezőknél az immár konkrét tervezésig érett hajlandóság nem hiányzik ezen irányban, arról más alkalommal tüzetesen számot adunk.

A művelt, képzett magyar keres-

kedői osztály lehető gyors s immár szép eredményre folyamatban lévő megalakításánál azonban, főleg a mi speciális viszonyaink figyelembevételével, hajlandók vagyunk nagyobb fontosságot tulajdonítani a magasabb iparosképzés meghonosításának.

Ezen tárgyra vonatkozólag főként két ilyen szakiskola évi jelentését tartjuk kiemelendőnek.

Egyik a budapesti állami középipariskola, másik a kassai állami gépészeti középiskola.

A budapesti ipariskola két rendkívüli szaktanfolyammal is rendelkezik az építőiparosok és a gőzgépezők számára.

A szakiskola most fejezte be tizenegyedik tanévét s az az adat, hogy a tanulók száma évről-évre növekszik, így az idén huszonegygyel haladta meg a tavalyit: mutatja, hogy az iskolára nemcsak szükség van, de hogy üdvös voltát az ország minden részében lakó szülők élennek érzik s amennyire anyagi erejük engedi, igyekeznek minél nagyobb mérvben igénybe venni.

Az eredmény, melyre ez a szakiskola büszkén hivatkozhatik, az: hogy végzett növendékei csaknem kivétel nélkül jövedelmes és tisztas pályát törnek magunknak a magyar ipari élet elhanyagolt, töretlen mezején s ezt látva a

TÁRSA.

Egy ifjú pár élményei.

(Dickens után szabádon.)

2.

(Folytatás.)

— Hiszen ez nagyon szeretetre méltó volt tőled, kincsem; viszonzam. Meg is voltam annyira hatva ez által, hogy a világ kincseért sem szóltam volna semmit a lazser ellen, mely kettőnknek kissé nagy volt és 12 forintba került, ami sokkal több, mint amennyit mi adhatunk érte.

— De mikor úgy őrtél a halnak; zokogott Hedvig szakadatlanul; és azt mondtad, hogy kedves kis egered vagyok.

— És ezt ezerszer is fogom mondani, kedves kis egerem; biztosítam nómet.

De nőcském gyöngéd szíve végre már meg volt sebezve és nagyon nehezen hegedt be.

Ebéd nélkül kellett hazulról távoznom és olybba tüntem föl önmagam előtt, mint aki valami rettenetes bünt követet el. Mikor aztán ismét haza érkeztem, Hedvig vonzó piros cipőcskéjében és fehér ponygójában jött eléem, mely olyan végtelenül jól állt neki, zokogva borult a vállamra és azt mondá, hogy én nagyon, kegyetlen, ő pedig nagyon bolon os volt.

En körülbelül ugyanazt mondtam ugyan, de kibékültünk és szent fogadást tettünk, hogy ezen első civódásunk egyszersmint az utolsó is leend.

De a sors nem kímélte meg ifjú boldogságunkat nehéz háztartási megpróbáltatásoktól.

Nagy hősiesen elhatároztuk ugyan, hogy Ágneset elbocsátjuk, sőt ami ennél is több: keresztül is vittük határozatunkat; de Ágnes utódai megannyian a házi nyomorúság kiapadhatatlan forrásává váltak reánk nézve.

Ágnes első trónutódja egy igen szeretetreméltó egyéniség volt. Azonban úgy látszik azt tüzte ki feladatát, hogy a konyhából jövet, mely a középemeleten volt, mindannyiszor homlokegyenest fel vagy le bukjon a találó tálcával a lépcsőn jövet a szobába, miutha csak valami uszodában az ugródeszkről ugorva akarna a vízben úszni.

A pusztítás, mit a szerencsétlen, leány ilyenformán az edényeink közt tett, végre is elkerülhetlenné tette elbocsátását és utána a cselédruhába öltözött gonosz szellemeknek következett, kiknek sorát egy csinos külsejű fiatal leány zárta be, ki egy kétes értékű nyári táncvigalmat azzal kívánt megszeépíteni, hogy Hedvigem kalapját tette a fejére.

Volt bizonyos tragikum abban, hogy mindazok, akikkel valami dolgunk volt, rendszerint megakarták csalni.

Megjelenésünk bármely delikateszkereskedésben biztos jell szolgálát a segédeknek, hogy azonnal összes megromlott árúikat élénk tegyek választás végett.

A konyhánkra kerülő hús mindig véu, bonyeges, kegyertlen pedig soha friss nem volt.

Kétségbeesve szedtük elő a legkülönbözőbb szakotkönyveket, hogy megtanuljuk a titkot: miként kell a legegyszerűbb étkeket izletesen elkészíteni. De a húst izessé, porhanyóvá tenni, képtelenek voltunk megtanulni.

E sikertelen kísérletek természetesen épp oly sokba kerültek, mint szállítók számlái. Ha állapotom háztartási könyveinket, úgy rémlett, mintha egész utcánkat vajjal kövezhetnék ki, olyan rengeteg nagy volt fogyasztásunk e cikkből.

Hogy a nemzetgazdasági statisztika, házasságunk első évében sóban és borsban valami különösen nagy fogyasztást tüntetett e ki — ezt természetesen nem tudom; de ha e nemű vásárlásaink nem befolyásolták semmiképen sem a piacot, úgy azon időben bizonyára sok családnak fel kelle hagynia e két hasznos fűszerszám használatával.

A legkülönösebb azonban az volt, hogy óriási konyhakiadásaink dacára soha még a legegyszerűbb hideg ételt, sőt egy darabka sajt sem találkoztunk éltésárunkban.

Hogy a mosónék elzalogosították a fehérneműt és aztán kétségbeesett megbánással jönnek bocsánatot kérni, ez bizonyára már többeken megessett. Ritkábban fordulhat azonban elő az körülmény, hogy valamelyik cseléd határozott előszeretettel viseltessék a szeszcs italok iránt.

Nálunk ilyen is megfordult és folyószámlánk a fűszeresnél sok homályos tételt tartalmazott, mint amilyen például: Egy üveg puncsessenca (H. asszony), két pohár köménylikör rozspálinkával (H. asszony), egy palack arrak (H. asszony); a zárjel közé ékelte bővebb meghatározás mindig nőmre vonatkozott, aki — mint később megtudtam — állítólag mindez erősítő szereket elfogyasztotta volna.

És dacára e szomorú tapasztalatoknak

társadalom minden osztályában, kezdve a nyugalmazott államtitkártól a szegény falusi mesteremberig, bizalommal és örömmel teszik le az elfogultságtól ment, gondolkodó emberek gyermekeik jövőjét ennek a nálunk újszerű szakoktatásnak biztos útmutató kezeibe.

Sajnáljuk, hogy amikor az országunk jóformán minden vidéke képviselve van a növendékek között, hasztalan keressük ott, akár csak egy szegedi fiúnak a nevét.

Pedig nem mondhatjuk el, hogy a mi iparosaink nem szorultak rá a teljesebb, értelmesebb kiképzetésre, mint aminőt itthon a műhelyben s az inkább mellesleg alsófokú szakiskolában nyelhetnek.

A nálunk még csak embriójában lévő gyár ipar létesítésének egyik lényeges alapfeltételét képezi a kellő számú technikusok előkészítése.

Sajnos, hogy ezzel a munkával Magyarország mindössze egy szakiskola foglalkozik, a kassai gépészeti középiskola.

Ezen intézet idei beszámolójából csupán egy adatot akarunk megjegyezni, a tanuló ifjúság s az érdekelt szülők szempontjából.

Az intézet 205 régzett növendéke közül mint gyakorlati technikus, részben egészen jelentékeny állásokban működik 173.

Középkolaink, sőt az egyetemi túltöltésen mekkorát segítene, ha a gyakorlati hajlamú szülők azon idő alatt, míg a gyermekük elvergődik az érettségi vizsgáig, e helyett például a gépészeti középiskolát végeztetnék el velük, mely után mint kész, keresetképes embereknek, még mindig meg volna a szabad választási joguk, akarnak-e rögtön hozzáfogni a megélés munkájához, vagy tovább fejleszteni ismereteiket, képzettségüket a politechnikumokon.

Számaltanszor, hivatalos és nem hivatalos alakban fejéhez vagdalják a ma-

gyar társadalomnak a diplomás proletárizmus vadját és valljuk meg, nem egészen alaptalanul.

Ennek a mindinkább terjedő társadalmi bajnak fészke leginkább a szülők ingadozó, gyakorlatiatlan gondolkozásában fekszik: akik legnagyobb részben bizonyos elfogadott sablonok szerint engedik lefolyni gyermekeik nevelését, minden tudatos célkitűzés nélkül.

Ezeknek a szülőknek nagyon tanácsos lesz, ha elolvassák egyikét-másikat, a hal' istennek számban, erőben mindjobban gyarapodó, meggyökeresedő magyar s z a k i s k o l á k tanulságos értesítőinek.

A miniszter félrevezetése. — Ezt a nagyhangzú frázist tette a „Szentesi Lap” legutóbbi száma vezércikkének címül, ütven az ő ismert nagydobját — természetesen a nagy közönség félrevezetése szempontjából. — Elmondja, tőle telhető komolysággal, hogy ő miként kapta rajta a vármegyei alispánját azon, hogy az a vármegyei központi választmány mult évi megválasztását hamis információ alapján megsemmisítette s ezért a tényért miként fogja majd ő — a nagy — kérdőre vonatni gróf Szapáry Gyulával az alispánt, sőt mi több, még el is csapatja azt egész táborával. — Mi, akik ismerjük a jelzett vezércikk íróját s tudjuk, hogy az senki más, mint a lap szerkesztő: Sima Ferenc maga, nem tartottuk lehetőnek s a megtörtént tényekkel összeférhetőnek ezt a miniszteri félrevezetést s utánna jártunk a dolog miben állásának. — Ezen utánjárásunknak lett is egy igen meglepő eredménye, a mi nem más, minthogy azt a híres miniszteri félrevezetést éppen maga cikkirő akarja elkövetni.

A minisztert tudniillik úgy akarja félrevezetni, hogy szerzett a vármegyei levéltárból két bizonyítványt, amelyekkel igazolja Novák József és Eszes Mátjának választói jogosultságát a tápei választó ke-

rületben s ugyanezen bizonyítványokkal igazolja — természetesen a maga eszejárása szerint — azt, hogy a mult évi december hóban megválasztott központi választmányba, — melynek választása az okon semmisített meg a miniszter által, mivel a tápei választókerületből csak egy választó lett bele választva, — Novák József és Eszes Mátyas a tápei kerületből bent voltak s így nem volt helye a választás megsemmisítésének, sőt a megsemmisítést az alispán által adott félrevezető információ alapján állítja. — Csakhogy a mi erkölcsbiránk azt igen bölcsen elhallgatja — mert akkor önmagát hazudolná meg — hogy az az Eszes Mátyas, aki a központi választmányba a mult évben be lett választva, csongrádi lakos és választó s hogy a megválasztott Eszes Mátyas a mult évben a dorozsmai választók névsorába fel sem volt véve.

Ime ez az az miniszteri félrevezetés, amit az igazságos cikkirő elkövetetni akar az alispánnal, akinek a választás megsemmisítésébe még információ adásával sem volt befolyása, s amely miniszteri félrevezetést tulajdonképpen ő követi el akkor, mikor az igazságok s tényeknek elferdítésével lapjában mást vádol, a vármegyei közgyűlésen pedig interpellál.

Vármegyei közgyűlés.

Zsilinszky Mihály főispán betegsége miatt a közgyűlésen részt nem vehetén az Stammer Sándor alispán, mint előző nyitotta meg.

Mielőtt a tárgysorozatba felvett ügyek tárgyalása megkezdhető lett, kétrendbeli interpelláció is intéztetett az alispánhoz.

Az egyiket Sima Ferenc tette, melyben kérte az alispánt, hogy tudja-e miszerint a mult évben megejtett választása a vármegyei központi választmányának, a miniszter félrevezetése folytán semmisített meg a miniszter által s ha tudja, mondja meg, hogy akar-e lépéseket tenni a félrevezetést elkövette tisztviselő kiletének kipuhatolása és megbüntetésére iránt.

Az alispán adott válaszában hangsú-

mégis elszantuk magunkat egy háztartási hőstettre.

Egy szép nadon ugyanis, az utca egy átutazó kedves, volt egyetemi iskolatársammal találkoztam és meghívtam ebédre. Örömmel fogadta meghívásomat és így egy hordárral megjelentem nőmnek, hogy vendéget viszek a délebedhez.

Mikor barátom lakszobánkba lépett, a legkeltehemesebben lepődött meg nőm szeretetreméltósága által, amint hogy valóban vonzó látvány is volt, hogyan teljesítette Hedvigem háziaszonyi tisztját kicsiny asztalunknál.

Volt ugyan egy és más az ebédlő asztal elrendezésében és a leves ízében, ami birálatomot kihívta; azonban az aprólékoságok fölött vídám beszélgetés közben könnyedén átsiklottunk és hideg tányérainkat hamarosan fölmeleggették a tanulók emlékei, melyeknél én és barátom kölcsönösen előhozakodtunk.

— Mi van e táiban, édes gyermekem? Kérdeztem nőtől, mert felköltötte kíváncsiságomat, vajjon mi okon mosolyg felém a feleségem mindannyiszor olyan eszabítában, ahányszor barátom a tányérjával volt elfoglalva.

— Nos, találd ki! mondá Hedvig oly kíváncsan csücsöritvén e közben össze az ajkát, hogy szinte megcsókoltam.

Erre barátom is figyelmessé lön s minthogy Hedvig kíváncsiságunkat nem akarta valami kemény próbára tenni, diadalmasan felkiáltott: „osztigák!”

— Pompás gondola! szoltam örven-

dezve, mert rendkívül szeretem az osztrigát és tudtam, hogy barátom is nagyon szereti.

— Látod! folytatá Hedvig örömtől sugározva. A csemegekereskedőnél voltam, aki éppen egy kis hordócska osztrigát kapott s nagyon rábeszél, hogy venném meg. Meg is vettem az egész hordócskát, mert tudom, hogy az osztriga kitűnő csemegé. De félek, hogy a dolog még sincs egészen rendén.

E közben fejcséjkjét ráza és rendkívül aggodalmas arc kifejezést öltött s hozzá-tette:

— Az osztrigákkal, azt hiszem, nincs minden rendén.

Nem üttem közel a tálhoz és így nem tekinthetem jól bele.

— Ugy látom, mondám, hogy csak félig vannak felnyitva. A felső héjat is le kell rólok hantanoz, kedves gyermekem.

Hedvig erősen szorgoskodott az osztrigák körül, mialatt mi feszült figyelemmel kísértük.

— Oh, istenem! Nem megy; mondá végre.

Ugy látszik, minden erejét megfeszítette s most megszorodva hagyott fel a sikertelen kísérlettel.

— Tudod, mi baj van ez osztrigákkal? kérdezte barátom, aki szeretetteljesen nézett a tálra. Hiszen bizonyára igen kitűnő osztrigák ezek, de az a bajuk, hogy még ki sincsenek nyitva.

Bizony igaz a volt. S minthogy házunknál nem volt osztrigák, le kelle mondanunk az ingyenc csemegéről és beérnünk a pecsenyével, már amennyiben t. i. ez is

élvezhető volt, mert, őszintén szólva, bizony ez a roastbeef egy kissé nagyon a természetes nyers állapotában maradt.

Barátom udvariassága, mellyel a ház úrnőjét nem akarta megszorítani, oly nagy volt, hogy e véres pecsenye elfogyasztása után bizvást vadembernek tarthattak volna, aki kedvteliséggel fogyasztja a nyers húst.

Kicsiny feleségem nagyon szerencsétlennek érezte magát, mert azt hitte, hogy boszankodni fogok a hivatásukat eltévesztett osztrigák miatt.

De mikor észrevette; hogy lehangoltságom gyorsan tűnt tova, ismét vitorább lön és kellemesen töltötték az időt.

Mig én és barátom egy pohár kitűnő érmelléki mellett élénken társalogtunk, éreztem, hogy Hedvigem lábcsákja nagyon gyors ütemben tipeg a cipőjöm; mindenkor biztos jele annak, hogy nagyon szert.

Majd azt indítványoztam, hogy főzzünk egy kis jó ananászpuncsot és valóban vonzó látvány volt, miként készítette e puncsot szép Hedvigem a mi kommandó szavunkra, feltűrt ruhájával, mely hóféhér, gömbölyű karját a legelőnyösebben emelte ki.

Majd meg zongorához ült és vig diádalainkat kísérté zenével, melynek pajkos ritmusába kellemes ezüstös hangja csakhamar belecsundult.

Szóval, vidám, kedélyes est volt ez s mikor barátom búcsút vett tőlünk, azzal a meggyőződéssel távozott, hogy minden háztartási baj és kellemetlenség dacára is, házasságunk joggal nevezhető a legboldogabbnak.

lyozván azt, hogy a központi választmány-nak a megsemmisítés után lett újra alakítása törvényeszerűen történt, az ellen senki által kifogás nem tétetett s az már rég jogerőre emelkedett: a régebbi választásra vonatkozó körülmények tárgyalását a törvényhatósági bizottság előtt felhozhatónak nem tartja, egyébként pedig arról, hogy a miniszter a választás megsemmisítésére nézve félrevezető lett volna, tudomású nincs.

E választ a közgyűlés nagy többsége helyeslőleg vette tudomásul, dacára az interpelláló erőkökedésének, valamint *Balogh János* árvászeki elnök azon indítványának, hogy az alispán utasítassék miszerint a következő napon tartandó közgyűlésre jelentesse be az iratok előterjesztésével, a mindenáron fogni akart deliquens név.

Alig esett ezen keresztül a közgyűlés, jött egy másik interpelláció, melyet *Tary Endre* intézett szintén az alispánhoz fél óráig tartó s igen nehezen érthető előadásában. A sok mindenfelől, amit összehalmozott beszéde során, azt lehetett kiérteni, hogy a tíztagú eljárás főszofigabirójával van baja, mert az fegyelmi vizsgálatot indított egy mindszentei előjáró ellen, sőt azt állásától fel is függesztette, holott arra az ő nézete szerint nem volt sem szükség, sem pedig joga a főszofigabirónak.

Erre az alispán azt felelte, hogy a vármegyei közgyűléseknek nincsen joga folyamatosan levő fegyelmi ügyekre beavatkozni s ha bárkinek is panasza van a főszofigabiró eljárása ellen, azt a fegyelmi eljárás befejezése után megteheti a maga helyén.

Ez a válasz is tudomású vétetett. A tárgyszorozatba felvett ügyek közül lényegesebb a szentesi gimnáziumot S osztályúvá emelő, valamint a tanárok részére évenként 200—200 forint lakbért megfizető városi képviselő-testületi határozat, amelyet a törvényhatósági bizottság *Udvardi Sándor* és társai felelősségének figyelmen kívül hagyásával jóváhagyott.

Ezután következett a Szentes városi tanács által előindított fogyasztási adó-bérelti jövedelem ügye, melyet úgy intézett el a törvényhatósági bizottság, hogy az állandó választmányi határozati javaslatával szemben jóváhagyta az ajánlókat. *Sarkadi N.* Mihály polgármester, *Sima Ferenc* és *Balogh János* szép — de nem igaz — frázisokkal bizonyították, hogy a városi tanács intézkedése s annak alapján a képviselő-testület határozata jóváhagyandó. — *Dr. Csabó Zsigmond* főjegyző az állandó választmányi határozati javaslatát védelmezte, mely szerint Szentes város tanácsa utasítottott hogy az általa előindított összeget 30 nap alatt sorozza be, mivel élenként esetben a köztérítési kötelezések megállapítása céljából az ajánlókat megsemmisítő tagok ellenben fegyelmi eljárás fog indítatni, s hogy az eddig el nem számolt bírságpénzeket 60 nap alatt szedolja el.

E határozati javaslat szótöbbséggel elvetetett.

A többi hátralevő tárgyak közül megemlítendő még Szentes város szervezeti szabályrendeletének tárgyalása, melyre vonatkozó állandó választmányi határozat egészen elfogadást s utasítottott Szentes város képviselő-testülete, hogy a határozat figyelembe vételével tárgyalja újra s részint módosítsa, részint pótolja szabályrendeletét.

A többi apróbb ügyek tárgyalása után következtek a közszégi számadások, melyek közül a mindszentei válsági penztári számadá-oknál próbált *Tary Endre* vitát provokálni, de annak vége az lett, hogy a jelenlevő néhány képviselő nevésegenek tárgya tette magát s ezen mulatságos hangulatban széjjel is oszlott a közgyűlés délutáni 3 óra tájban.

A tanítók nagy-gyűlése.

Magyarország néptanítóit hosszú 12 év letele után ismét nagy-gyűlést tartának Budapesten Szent István napján 22 ezer tanító, 4000 tanítónő, 1000 kisdóvónó s mintegy 2000 a népoktatásügy iránt hivatalosan is érdeklődő képezési tanár, tanfelügyelő, árva-nya, nevelő s kitoktató, egyszóval közel 30,000 oly egén, kik a magyar nemzet kul-

turalis fejlődésének nemes munkájában tette résztvesznek, küldik el legkiválóbb tagjaikat erre az egyetemes gyűlésre, a melyen, mint az előbbeni hasonló gyűléseken is, bizonytaln nem fognak hiányozni más lelkes férfiak sem, kik átérve a népoktatás ügyének nagy fontosságát, mindenkor megjelennek ott, ahol közkutatásügyünk fejlesztésének legfontosabb tényezői összegyűlnek, hogy aggódo orvosok gyanút meg-megtápnítsák azt az úteret, mely százados küzdelmek között elgyengült s ellenségektől körülvezt nemzetünk megizmosodásának, a századunkban már mindenhatóvá lett népműveltségnek lükteréséről tesz tanúságot.

Közmondóssá lett már hazánkban a tanítók szomorú anyagi helyzete, alkotmányos életünk kezdetétől szakadatlan sorozatban hangzik fel a panasza, hogy külföldi lovakért százszekeret s a katonaság fegyvereinek javítására milliókat adunk évenként, míg a népoktatásügyre fordított összegeknek egy pár ezer forinttal emelése is nagy erőfeszítésbe kerül. Mindamellett ki merészeli állítani, hogy az a napfény, melyet egykor b. Eötvös József felgyalasztott s mely a népoktatásügy fontosságát oly közérthetővé tette, ma már halványodik s a nemzet jobbjai már közönyösekké lettek iránta? Nem. Nehéz politikai s társadalmi viszonyaink között akaratunk ellenére vergődünk gyakran nem kedvelt utakon, de nincs többé senki, ki a nemzet zömének művelését ne tartsa nemzeti feladatnak s nem lesz többé oly időszak, midőn kicsinytöleg beszéljenek az iskolák hatalmáról.

Lélekemelő példája ennek az emelkedett köztudatnak a tanítók egyetemes gyűlése is. Az ország kormányja, fájdalommal bár, de megkötött kezekkel tagadta meg azt a pár ezer forintot, mely a gyűlés rendezésére szükséges volt felkelt a művelt társadalom s pár hét alatt krajecáros adakozókóbb összegyűlt ez az összeg teljesen. Volt-e valaha Magyarországon gyűlés, melynek céljaira egyesek annyit adakoztak? Nem az első esete az, hogy a kormány vezérfele, egy gróf Szapary Gyula s gr. Csáky Albin, most magán emberek, saját filléreikkel igyekezzenek pótolni azt, a mit mint kormányfőiről meg kellett tagadniok? A közzeltem halama az, az a közzeltem, mely ma már világosan tudja, hogy a nemzetet varázsereje a közművelődés s melynek hatalma alatt mely értelműnek tünik fel korszorú irónknak, Jókainak ismert mondása: "Magyarországot még egyszer meg kell hódítani, s e nagy feladat a néptanítókra vár."

Lázसार működő korunkban napról-napra következnek a gyűlések s az egyetemes gyűlések sem tartoznak a ritkaságok közé. Sokan látszólag méltán kérdehetik tehát: vajjon nem túlságos e ez a nagy zaj egyetlen gyűlésért s nem egyesek, habár jóakaratók, túbbizalma idézte e elő azt az áldozatkészséget is?

Vannak korszakok, midőn hazánkban felgyulad a szalmaláng, de az a tartós érdeklődés, melyet a társadalom az egyetemes tanítógyűlések iránt mutat, a nép tagadhatatlan politikai ösztönének eredménye, annak az ösztönnek, mely egykor a rabzoltság napjaiban az Akadémia alapításával s Kossuth ünnepkeivel tisztán társadalmi úton egy nagy lépést tett előre, melyet azontúl a hatalom bírálói sem ignorálhatnak többé, annak a politikai ösztönnek, mely feljuttat a nemzeti zászló megsértésekor s mely a Kossuthok és Deákok nagy műveit diadalra juttatta.

Sokat irhatnánk az egyetemes tanítógyűlések működésének gyakorlati sikereiről. Elmondhatnók, hogy ezek teszik általánossá a tanítók önszegélyző törekvéseit, az Eötvös-alapot, árvaházat, melyek ma anyai jöteknyságot gyakorolnak, ezek tették lehetővé a tanítói nyugdíj-alapot, mely ma, keletkezése után 15 évvel már 8 millió forint felett rendelkezik, ezek hívták fel a közfigyelmet a magyar nyelv tanításának szükségességére, a népkönyvtárak fontosságára, a hitoktatás reformjára s más fontos kérdésekre. De ha mindezt elmondanánk is, nagyon keveset állítanánk, mert ugyanezeket az egyes

tanítógyűlések s a szépen virágzó tanügyi szűjtő is felkarolták. Az egyetemes tanítógyűlések jelentősége más s sokkal nagyobb. Nem az egyes határozatok döntők e gyűlésen, nem kérdések tárgyalása; az ily naggyűlések politikai fontosságú jelentősége az, hogy eszméket ad irányadókat, hogy egyesíti a népoktatásügygel foglalkozókat s kapcsolat létesít azok között, kik a jövő nemzedék hivatott nevelői.

Hét főbb nyelv s két különböző hiffelkezet darabolja szét belső ellenségeként gyenge nemzetünk fiat apró csoportokra. Az egyes megyei s kerületi tanító egyesületek e szétválasztó elemi erők hatása alatt igen gyakran előszertelttel keresik azt, a mi elválasztja e hazában a polgárt s a szakszűjtő sem képes mindig felülemelkedni e korlátolt felfogásmódon. Itt azonban, az egyetemes gyűléseken mindenkor győzőtt s győzni fog a népművelőknek hivatásukkal összefüggő idealismusa s tiszta kulturpolitikai eszméje. Magyarország tanítóit az egyetemes gyűléseken csak magyarok, csak emberek akarnak lenni, a lelkesedés elemi erejével szemben elnémul a nemzetiség s felekezeti zavaró hang s az a népművelő, ki otthon a kicsinyen hatalmakkal küzd, a görög rege Anteausként erőt merít itt az egyetemes gyűléseken, hogy világosabban lássa eszményképt, midőn Kárpátoktól Adriáig úgy tesz a magyar, midőn a műveltebb s jobb lett társadalom azt fogja első sorban keresni, a mi az embert közelebb hozza az emberhez, hogy új-új eszméket valóstíva meg ne csak ott tál a ködsz jövőben keresse az emberi boldogságot.

Nem kicsiny, nem mulékony erkölcsi hatalom tehát az egyetemes tanítógyűlés.

Az a harminc ezer egén a jövő nemzedék nevelője, a kulturpolitikusok reményei bimbójának fejlesztője. Jobbjaik látják a hiányokat, sajnosan érzik, hogy ma a magyar tanító csak kis gyermekek oktatója, de nagy feladatát, a nép tömegének nevelését még alig kezdehette meg. Itt az egyetemes gyűléseken hirtik el az új eszméket, törnek új-új réseket. S majd egykor évtizedek múlva, midőn hazánkban is uralomra jut a közművelődés s emberszeretet halalma, midőn nem kell sőtler gyanulva vagy épen ellenzenuvel feltekintünk polgártársaink ezreire, a művelődés történetem írja sok más tényező mellett a tanítók ünnepi összejöveteleire is fog utalni, mint egyik tényezőre, mely az egykor felekezettek s nemzetiségek szerint megosztott s nagy tömegben meletlétsége miatt közönyös magyart emberré s valódi magyarrá tette. Kinek megadottat látni, rokonszenuvel nyújtja kezét az úttörők ünnepi összejövetele felé: a nemzetlet megszűrdülésüknek egy-egy örvendetes szívdoibanása ez.

György Aladár.

Üjdonságok.

Szentes, 1890. július 30.

Egy hét.

Ötömdünnep mindenföld, országszerte. A királykisasszony lakodalmat ünneplik Salva-ter Ferenc főherceggel, melyet tegnapelőtt tartottak Ischben. Rövid két hét alatt második fejedelmi nász, mely egyformán jeledelmi volt, csak a kettő között az a különbség, hogy míg az utóbbinak csak távolról örvendhetünk, addig az előbbinél idejöttek hozzánk velünk örvendeni. Hanem azért annak is csakügy örvendünk.

És velünk örvend mindenki. Hirlapok, megyék, kerületek, városok és testületek. Az újságok egész oldalakat hoztak a menyegzőről, menyasszony s vőlegény életéből pedig epizódokat; dicsőhymuszat zengettek a poéták, üdvözöl feliratokat intéztek a hatóságok, és rendeztek ünnepeleket a testületek. Mindenki magára akarta vonni a figyelmet egy kis díom-dánom kedvéért. Pedig hát hiába, mert — a lakodalom zárt-kört volt.

Hanem legjobban megjárták azok a földalatti szerencsétlenek, akik csak a börtönörök jóvoltából jutottak az örömhírhöz, melyhez azután szabadulásuk reményét is fűzték. A vérmes remények azonban nem valósultak. Nem történtek megkegyelmezések s így az örömük örömmé változott.

Volt módunk e héten kongregációkban, melyekben egymást érték az interpellációk. Amint illik a jó példával elől járt a vezér: *Sima Ferenc*, utána az egyik szárnyának alhadvezére *Tary Endre*. Meglehetősen élénken folytak a disputák, de hát nincs olyan hosszú, aminek vége ne volna. Ennek is volt, még pedig csattanós vége. A *mindszenti rátségi* pénztári számadások tárgyalásánál egy, már az ebszegtől korgó gyomrú atyafi igyekezett behagyóitani annak rosszasságát. Ha nem megjárta vele, mert küldt, hogy bizony annak csak az a hibája, hogy az ő busás utasizmláját is magában foglalja. Alaposan sikerült megnevettetnie a kiközlalt halgatóságot, akik nevetve dörmögtek fölébe azt a latin közmondást, hogy: *Si tacuisses, etc...*

Legsajnosabb kimenetelű lett e vármegyei kongregáció a nőstini szándékozó városi tisztviselőkre nézve, mert a szándék újból szándéknak lett kárhóztatva 2 hónapra a vármegye azon határozata által, melylyel a statutumot átdolgozás végett visszatérjesztették. Sebahaj különben! ami késik nem múlik, addig is élvezik az arany szabadságot, meg a tisztí fizetésüket.

Még is csak meglátszik nagy alkotásainknak üdvös volta, melyért az alkotók szent nevét áldja — noha nem is mindjárt ezerek ajaka, de mindenesetre azoké a naplopóké, akik reggelenként odajárnak az ártézi kút medencéjéhez leöblögetni morcosos ábrázatukat, az ártézi kút langyos vizével türelmetlenül ki leragadt szemhéjaikat. Úri énjöknek imponál a 41,000 ftos lavoár, hanem most meg azért zúgolódunk, hogy ehhez a drága lavoárhoz illő töröközöröl nincs gondoskodva; egyszerű gatyaszárral kell beérniök. Fidosz! Hisz még a példabeszédben is „*amilyen a mosdó, olyan a töröközöröl*,” hát itt hogy nem olyan.

???

— **Személyi hir.** *Zsilinszky Mihály* vármegyének főispánja, egészségi állapota kissé jobbra fordulván, a tegnapi reggeli vonattal átülés és gyógyulás végett B.-Csabára utazott.

— **Miniszteri elismerés.** Gróf Csáky Albin közoktatásügyi miniszter: ifj. *Bartha János* polgártársunk azon áldozatkészségeért, hogy a városi gimnázium nyolc osztályúvá fejlesztéséhez 1000 fttal; a polgárelányiskolának 4 osztályúvá fejlesztéséhez pedig neje: szűl: Tóth Julianna nevében 500 fttal hozzájárult, köszönetét és elismerését nyilvánította. Gratulálunk a megérdemelt kitüntetéshez, melyre vajha minél többen igyekeznének nálunk maguknak érdemet szerezni.

— **A nagy Galeotto.** A vármegyéknél lábrakapott alacsony rágalom és gyanúsítás elharapódzását, a „*Nagy Galeotto*” elhatalmosodását igazolja újabbán *Balogh János* megyei árvászeki elnöknek, a Szentes város tanácsa által eljándekozott fogyasztási adójövedelem ügyében a meggyűlösen történt felszólalása is. Ez ügyben, ugyanis, a városi tanácsa védelmére kelve, *Balogh János*, *Galeottóskodva* azt mondá, hogy — *van Szentesen egy újság, amelyiknek ez ügyben a tanács elleni támadásaiban célja csak az volt, hogy ezen fogyasztási*

adóberletet másnak a kezére játsza. Hát kedves csongrádmegyei árvászeki elnök képebe bújtt nagy Galeotto — ez egyszerűen, nem igaz. Mi az ön vándját, amely világosan ellenünk irányul, a leghatározottabban visszautasítjuk és — amíg azt be nem bizonyítja — az első betűtől, az utolsóig kénytelenek vagyunk azt valótlanúnak nyilvánítani, mert az ilyesmire a szótárban sincs más kifejezés.

— **Eljegyzés.** Gimnáziumunk ifjú tanárai hamar ide szoktak hozzánk, amit legjobban bizonyít az, hogy rendszerint sietnek itt önálló fészket rakni, családi (tízhelet) alapítani, megnővelni. Csak nem rég tartotta esküvőjét az egyik fiatal tanárunk dr. *Kardos Albert*, e vidék szép leányainak egyikével kötve magát hozzánk, ime már a másik, *Molnár Gyula* kit egy éve választottak meg tanárnak szintén követi a jó példandást és szintén itt találja fel szíve választottját. A szép képzettségű fiatal tanár ugyanis tegnap este jegyezte el magának *Nagy Irén* kisasszonyt, *Nagy Imre* városi gazdasági tanácsnok szeretetreméltó kedves leányát. Kívánjuk, hogy a jegyváltásban mindketten feltalálják az igaz földi boldogságot.

— **Szőlőink veszedelme.** A filloxerát, ezt a veszedelmes szőlőpusztító rovarot csak szerencsésen elkerülték volna e mi szőlőink, de ime most más veszedelem fenyegeti őket pusztulással. E veszedelem, mely nemcsak nálunk, de országszerte pusztítóan lép fel egy penészgomba, a *peronospora viticola*, már többfelé mutatkozik nálunk, de különösen a város gyümölcsös kertjében, hol a szőlőlevelei sárgán hullanak le és a gerezdek bogyói észrevehetően összeesznak. E veszedelmes penészgomba ellen a legjobban védi a szőlőt a permetező készületek, melylyel méz és rézgalic oldatot permeteliünk a megtámadott szőlőtövekre. Ily készületeket rendelt meg a város is Budapestre a *Clayton Schutt* levort cégtől, 20 ftért s jó volna, ha szőlős gazdáink csoportokba állva, szintén beszerezhetnék egy-egy ily készületek.

— **Katonai dolgok.** Nagyhadgyakorlat kezdődik szeptember 7 én Vásárhely határában. Egy hónap húszandandár (3 ezred körülbelül 1200 huszár és 80 tisz) a meglehetősen tüzéséggel fogja az őszi gyakorlatot. *Derek-egyházán*, az uradalom földjén tartani a legénységét az I. II. III. IV. tizedekben magatuosok házaiban szállásolják el, a tüzéséggel pedig a sörházi kaszárnyába fog bevonulni. A gyakorlatok vezetője *Jankó* honvéd vezérmagy lesz, aki a múlt héten több napon át városunkban időzött a terep és a helyi viszonyok ngörögése végett. A közös hadsereg tartalékosai augusztus 26 ra hivattak be Szegre négy heti gyakorlatra, a honvédség tartalékosai szintén augusztus 25 én vonultak be gyakorlatra.

— **A városi hirdetések és az igazmondás.** Lapunk legutóbbi számaának vezércikkében a „*Szentesi Lap*” egy ujdonsága következtében kimerítően tárgyalta Szentes város tanácsának egy határozatát, mely szerint ezenül a város hivatalos hirdetései csak a „*Szentesi Lapban*” lettek volna közzölve. A közönségnek, de önmagunknak is tartozunk azzal, hogy lapjársunk e hírével oly kimerítően foglalkozva, már eleve jelezzük az általa közzölt tanácsi határozatokban, amelynek igaz volta felől annál kevésbé kétségeskedhettünk, mert a nevezett lapjársunk még a tanácsi határozat keltére vagyis a napra is hivatkozott, melyen a tanács a végzést hozta volna. Meggyőződésünk ez ügyben most is az, mint a melyet vezércikkünkben kifejeztünk. A városi, vagy egyáltalán bárminemű *közérdeklő* hivatalos hirdetések nem képezhetik egy lap monopoliumát s ha ilyenmő megyei hirdetések miatt a „*Szentesi Lapon*” sérelem esett,

*hát a maga igazát keresni az ő dolga, de chez semmi köze Szentes város tanácsának s ez utóbbi nem szolgáltathat kárpótlást vagy igazságot a kollegákon állítólag esett sérelmért, legkevésbé pedig azzal, hogy érette retorzióval éljen ezen két lap ellenében. Ez volt a nevezetünk ezen ügyben és ez is marad. — Ugye ez úgy a „*Csongrádmegyei Közönlő*” című lapjársunk f. évi 15 ik számaának. „*A híresztelési monopolium*” című ujdonsága következtében most új stádiumba lép. Ez ujdonságától ugyanis az tűnik ki, hogy olyan tanácsi határozat, amilyent a „*Szentesi Lap*” a városi hirdetések kizárólagosan általa és nála csaközölendő híresztelésére nézve nagy örömmel reprodukált és kürtölt világgá, tulajdonképen nem is létezik s hogy e szerint a „*Szentesi Lap*” ez alkalmattal ismét erős konfliktusba keveredett az igazmondással. Mert azt csak nem tetelezhjük fel a másik lapjársunkról, a „*Csongrádmegyei Közönlő*”, amelynek kiadóhivatalán egy oly tanácsi végzés folytán szintén sérelem esnek, hogy „*A híresztelési monopolium*” című ujdonságát nem alapos utánajárás és személyes meggyőződés után írta és közölte volna. Ezek után nem marad részünkről más hátra, mint azt konstataálni, hogy a városi tanácsnak a „*Szentesi Lap*” nem valami jó szolgáltatást tett a másik lapjársunk által megdöntött igazmondásával. Vonják le ebből a város urai maguknak a kinalkozó tanulságot, Mi a magunk részéről szintén levontuk azt, mert ezek után csak természetes, ha a „*Szentesi Lap*” minden szavát tamáskodó mosollyal olvassuk.*

— **A karaván.** Nem kiáltottunk ugyan fel a múlt hó 31-én hajnalban, mikor a vasúthoz vezető úton lattunk busan bandukolni egy kis csapatot, mert nem akartuk szét. Kleofásnak hajnali álmát zavarni: másrészt meg mert tudtuk, hogy nem más e karaván, mint a mi diésőségsgonjas derek cigányaink, kik ekkor indultak útra résztvevően mint aktív szerepök az aradi kiállításon, hogy itt kárpótlják magukat az itthoni passivák miatti nélkülözéseikért; meg hát egy kis diésőségsgonjas vezéretelek őket, mit, az aradi lapoknak felőlök hozott elismerő közleményekből ítélve, el is érnek. — Mint mindenben egy eiben is *Bandi* járt elől apró szaporá léptekkel merve végig a keramitot, u ánya hűsleges barna társai. Bus levesteg arcaikon, mint aminő csak a honából számkivétel hazafien lehet. Szó nélkül útek be a kupékba, egész lemondással, míg az induló vonat fútyere meg egyszer vetettek föl álmos tekintetüket a város elmosódó látképeit, egy hónapra istenhozzádot mondvá városunknak. Helyüket *Parkas Zsigá* utjonnan szervezett bandája fogja pótolni, ha ugyan fogja tudni pótolni.

— **Tüz.** Nagy tűz ütött ki a f. hó 2 én éjjel *Piti József* vekerhádi tanáján, melynek egy asztig, mintegy 300 mmásza búza, *Piti József* egész évi termése, esett martalékul. A tűz ismeretlen okból támadt. Az asztig nem volt biztosítva s így még kárterítést sem kap a kárvallott.

— **Püspöki látogatás.** Mint biztos forrásból értesülünk *Schuster Constantin* váci egyházm. püspök szept. 6-án este Csongrád felől városunkba érkezik, hogy a következő napon a híveket a bérmálás szentségében részesítse. A fogadtatásra nézve a ma tartandó egyháztanácsi ülésben intézkedik az előjáróság.

— **Értesítés.** Dr. *Klein Jakab* rabbi beigtatása alkalmából az izr. hírközös elvándjáróságá f, hó 5-én este Kass Gusztáv vendégijében társasvacsorát rendez, melyneffogva tisztelettel kéretnek mindazon érdeklődők, kik a társasvacsorán részt venni óhajtanak sziveskedniük a Kass Gusztávnál, vagy a csinó helyiségében elhelyeztetni iven a szükséges előintézkedések végett, megtétele legkösbő hétfőn délig, aláírni.

— **Egy kis statisztika.** A városunkban időzött gróf *Vay Lajos* vivómaster által vezetett vívási tanfolyanban résztvevőkről a

következő a fiatalságunk állhatóságára igen jellemző statisztikai adatokat hozzuk. Midőn a vivási sportnak, mint férfias és testedző sportnak kérdése a sport egyesület tavaszi közgyűlésén felvetett, lekezdéssel fogadták a tagok, szerencsésnek érzve magát az, kinek neve az aldirási iven szerepelhetett, úgyanyira, hogy miután a vívómester túlterheltségétől tartott a választmány, le kellett zárni az aldirási ívet 34 aláírással. Június 1-én vette kezdetét a tanfolyam, négy csoportra osztva a tanulókat, kiknek száma már ekkor 28-ra csökkent. E szám ezután körülbelül 2 hétig, (habár a csoportoknál tapasztalt különböző variációkban) míg a kardhegy egyike másikra nézve csiklandóssá nem vált, állandó maradt. Ekkor azonban lepartát a szám 20-ra, amikor is már részint a nagy meleg folytán a gróf jónak látta két csoportba beosztani a négyet. Így folyt a küzdelem 3 hétig s habár egyik-másik időközönként el is tűnt a láthatárról, de újabb megjelent. Ezek célszerűnek vélték még egy póttanfolyamra is felkérni a gróf vezetését, ki is azt készséggel megígérte. A szám azonban folyton csökkent, míg egészségi állapota a gróftól magát is visszavonulásra kényszerítette, befejezve a tanfolyamot nyolc taggal.

— **Az iparos ifjak munkakiállításához.** Szentesi Takarékpénztár igazgatósága 10 írtat járult a kiütözött célhoz, oly képen, hogy ez összeg fele a munkakiállításra legjobb kitüntetésbe részesülő kerékpártól iparos segéd jutalmazására, másik fele pedig a kiállítás egyéb szükségleteire fordítassék.

— **Adomány.** A szentesi köles. segélyező szövetkezet még múlt hó 11-én tartott ülésében 5 írtat szavazott meg a f. hó 20-án rendezendő iparos ifj. munkakiállításra. S így tulajdonképen ez a legfiatalabb pénzintézet járult legelőször adományával a jótékony cél előmozdítására.

— **Egyleti hír.** *Rapicé* György társ. főmérnök, a sportegylet választmányi elnöke és *Nigrinyi* Zoltán gyógyszerész, választmányi tagnak eltávolítása folytán ezen állások betöltése válni szükségessé, egy, elnök rövid időn rendkívüli közgyűlést fog egybehívni a választás megjelítésére. Ugyan ekkor a vivási tanfolyam tartamára felbolygott tornász újból megkezdésére is történnek intézkedések, mely sport csak választmányilag Szeptemberben veszi kezdetét, miután az egyik tornatanár távol van. Erről különben a tagok köröző iven is fognak értesíteni.

— **Fogbajosok figyelmébe** Kovács J. budapesti fogorvos egy hét óta városunkban működik s a nagyvendégő 10-ik számú szobájában vett lakást. Csak rövid ideig szándékozik itt tartózkodni, minél fogva mindazok, akik fogbajban szenvednek figyelmeztetjük, hogy e rövid időt kellően felhasználni, loguk épse érdekében siesseknek. Kovács fogorvos mindenféle fogtechnikai műtétet vezet és díjtétel: igen mérsékelt.

— **Fizetési határidő haladék.** Szentes város polgármestere megkeresést intézett a f. hó 27. a magy. jelz. hit. bankhoz, hogy tekintettel a közpénztárizsált anyagi helyzetére a f. hó 1-én a 340.000 fros kölcsön felvévi förlétszésre esedékes 9340 fros lefizetésére a f. hó 20-ig míg a községi adók befolyának időhalasztást adjon. A magy. jelz. hitelbank tekintettel a polgármester indoklására a kért időhaladékot készséggel megadta.

— **Kölcsönadás.** A Zsoldos fele alapítvány fele része 50 fros 1890. aug. 15-től egyévre 6% kamattal kölcsönre kiadatik, felhívottnak a szentesi iparos ifjak képzés és segélyező egyesületének azon pártoló tagjai, kik kölcsönt felvenni akarnak, hogy kérvényüket f. hó 12-ig hozzám benyújtani sziveskedjenek. Petrovics Soma, elnök.

— **A Heim féle híres Meidinger kályhák** ról levelezőnk a következőket írja: „Már gyakran volt alkalmam rámutatni arra, hogy hazánk határain túl élő hazánkfiak szorgalmuk által mily magas polcra szoltak emelkedni és hogy Bécs leghíresebb gyártelepeinek nagy része magyarok kezében van. Erre nézve ismét példái: szolgál Heim H. temes-

vári születésű hazánkfiak, kiknek Bécsben Meidinger kályhák, kandallók és központi fűtésberendezések számára nagyüzemi gyára van és a ki a dr. Meidinger H. tanár által szerkesztett világhírű kályhákban egész Európában bevezette. A gyára Bécs melletti Oberdöblingben van, a raktár Bécsben I. Michlerplatz 5. és Budapestben Mária Valéria-utca Thonet udvar; azon kívül főraktárak vannak Prágában, Londonban és Mailandban. Az e cég által ugyi intézetek miat hatóságok és magánosok számára szállított kályhák száma óriási és az utó só 10 évben Ausztria Magyarországból csak tantézeteknek közel 4000 db. Meidinger kályhát szállított, melyből Magyarországra körülbelül 2000 db. jutott. Vasutak számára körülbelül 1800 db. kályhát szállított, és ezenkívül hivatalok, hatóságok, kaszárnyák, községek, követségek és konzulátusok, papirendek, hitközségek, egyházak, templomok, kórházak, jótékony intézetek, egyletek, gazdaságok, uradalmak és különösen óriási számban magán vállalatok és magánosok számára. A Meidinger kályhák, melyeket valódi szerkezetükben csak Heim gyáros készített, annyira elterjedtek és ismertek, hogy előnyeikről jutányosságukról kár volna beszélni. Különösen az úgynevezett „Vesta” tüdő és szellőző kályha az, mely mint a közönséges Meidinger kályhának tetemes javítása a cég által most erősen felforrottatik és előnyei által mindentűl gyorsan elterjedt. A cég különben mindenféle ipari, gazdasági és magánüzemokra szolgáló fűtésberendezések felállítására is foglalkozik. Ajánljuk tehát az érdeklődőknek, hogy hosszák meg maguknak és gyár érdekes képes leírását és katalógusait, melyeket az bárkinek ingyen megküld.

Színház.

Nohát most már csakugyan elhisszük, amit a rossz nyelvek beszélnek; hogy *Fortuna* istenasszony üstökön ragadta *Halmai* direktort s ellenáthatatlan vonszolta ide hozzánk, hogy kedvére kényelege vele magát.

Pedig lát ez nem is valami bosszantó mulatság! Legfőbb a kassa-csinálás jár egy kis fáradsággal, a mit meg örömet is lehet szíveim ilyen jó modorú asszonyság kedvéért, aki még ráadásul a tréfás muzsájával homlokunk pusztítja az embert — kárpoztás gyanánt — azért a kis udvariassággért. A csökök muzsa meg nem szokott éppen szótukra lenni s gyakran a szeretkezés közben sugja meg a választottnak az istenasszony féltve őrzött titkát: a jó gondolatokat.

Igy velahogy magyarázzák meg azt is, hogy *Halmai* direktor az idei műsorhoz jutott, melyben az „*Ideges nők*” francia vígjáték is foglal egy kis igénytelen helyet.

Látták e darabot hölgyeink?!

Nem!?

Hát mi láttuk s ittunk utána az „*Ideges nők*” egészségére, míg egy „*spicces*” úr ügyetlenül megnyomva a szifont, valamelyes nő embernek a nadrádjára eresztette a fröccsöt, mire mindeniknek eszébe jutott a felesége; erre azért valamennyi ideges lett s nem akarván *egzségesség* (?) kockázatni szépen elvontilláttunk.

Hanem e kellemes est emléke az megmaradt műnnyájnunknál.

Hogyan hölgyeim! Hisz képzelhetni-e nagyobb gyönyörűséget, a szegény megkínzott, agyonszekített férjek részéről, mint peilengésre állítva látni nejeik, anyósuk gyöngeségeit, kitéve a százszerű szörny, a kritikások — a nagy közönség — falrengető kacajának.

Én ugyan nem vagyok nő, de ószintén megvallom, hogy nekem is gyönyörűségemre szolgált. És úgy látszott, a jelenvolt hölgyeknek és valamennyinek. Hanem a

látszat csalhat s azt beszéli az én kis madaram, hogy nem egy, bosszúságtól kiesett pernetező könyesepp lett a kacaj alá rejtve s nem egy, nevetéstől vonagló férj kapott oldalbékést a gyöngéit kigunyolva látó feleségecskjétől.

Dehát ugyan ki törődnek ilyenkor csekélységekkel még ha mindjárt áldozatokkal jár is s ki ne hozná ilyenkor meg az áldozatot a háza békejének oltárára. Pedig a hiúságokban érzékenyen sértett cukros asszonyok jók ki birták szakmányon a helyzetet: az engesztelőző férjek két harmadának meg kellett ígérni, hogy legközelebb bérélni fog egy színházi helyet, meg rövidesen gondoskodni fog — *egy kosárka rózsaszínű cukorkával.*

Ezt persze hogy megígérték!

S e könnyen érthető engedekekenységét a férjeknek a kedden előadott „*Ideges nők*” című francia vígjáték okozta.

Ami magát a darabot illeti, egyike a legjobb vígjátékoknak. Az a valódi francia finom és könnyed szellemesség, menten minden erőszakosságtól, drasztikumtól, mely az egész darabon átvonul, képezi az egésznek azt az erős szatirját, mellyel oly érzékenyen támadja meg a nőknek a modern korral átlátható gyöngéit az idegességet, e gondatlan könnyelműséget, az anyósoknak vojeik felett képzelt fölénysét, egyszersmint az após személyében a papusós férjeket.

Az események főszerepvivője Pontgi-baud grófné (*E. Kovács I.*), egy finnyás, ideges hölgyecske, ki idegességénél fogva még maga magával sincs megelégedve. Civalodik cselédeivel, félrelve s azt kívánja, hogy még gondolatait is eltalálják. A férj meg Pontgi-baud gróf (*Morvay*) mindenen ellenütte. Egy nyugodt flegmatikus férfi, aki ezen flegmájával — ámbár nejeének kedvét keresi — még jobban ingerli az asszonykát, mivel éppen a furdóhelyről vitatkoznak, midőn betoppannak az asszonykának ezen városban keresztút utazó szülei Chamoisel após (*Vessényi*) és neje Elvira (*Lénárdné*). Az udvarias vőreggelvel kínálja, de az anyós kereken visszautasítja, mert nem akar vejejéről tudomást sem venni, annálkevésbé terhere lenni, mert ő csak a lányát látogatta meg. Hanem azért a vő távoztalát hozzálát a terített asztal mellett s vejeének szemrehányást tesz, amiért ő csak maradékhöz jutott. Azután egy heves jelenet következik a vő és leány között. A férj erőlyesen lép föl nejeének egy szeszélyes kötődése elue, ami elválásra ingerli a feleséget.

Pontgi-baud gróf azonban nem akar válni, annál kevésbé, mert ok sincs róla. A feleség erre okot keres s kijelenti, hogy a legelső férfi karjaiba rohan s hogy a véletlen jelölje ki számára a férfit, behunyt szemmel egy tüt szúr a címirtára, mely Chapeloux (*Szilágy*) cukrászt jelölte ki e célra. A grófné leül és levelet ír a cukrásznak, melyben bevallja neki szerelmét és átadja szobaleányának, hogy azt kérésbítse. A szobaleány azonban nem vitte el a levelet, hanem megtartotta magánál. — De Chapeloux ugyanekkor mégis kapott egy szerelmes levelet az ő szíve választójtól Szidonia divatárusnótól, egy szalmaöveggyőtől, mivel 3 hó óta van már viszonya s ki éppen e napra ígérte meg látogatását. E level lesz aztán okozója annak a vég nélküli kacagató boyodalomnak, melyeknek központja a gyámoltalan Chapeloux cukrász, színhelye pedig a cukrászda, hol éppen örömmámorban úszva

olvasta a szerelmes levelet, midőn Pontgibaud grófné belép, hogy férjére nézve fenyegető tervét végrehajtsa. A megtett út és a szabad levegő azonban magához térítették, lecsillapították. No meg aztán a cukrásznak sem igen ajánlatos ábrázata is visszatartották a kalandtól. Zavarában cukrot rendelt, melyet anélkül, hogy csak lakását is tudatta volna, ott hagyott. Nyomban utána jön a férje, kiadva magát a férj barátjának s rémséges fenyegetések közben adja tudtára a cukrásznak, hogy a férj megöli, ha azt a nőt, kitől ma levelet kapott elfogadja s belemegy abba a bűnös viszonyba, melyről a férjnek is tudomása van. Ezzel a férj is eltávozik, magára hagyva a megrémült cukrászt, ki emez ámulásából magához sem térhetett, már ott volt a gróf anyósa, hasonlóképen előadva a levél történetét, Utána meg az após, fenyegetéseivel. Ez annyira kihozta sodrából, hogy magára hagyva az anyóst, elrohant a tengerészeti minisztériumba megtudandó, hogy az a Szidóniajának 9 évvel az Antiflákra távozott férje csakugyan hazajött-e? Távolléte alatt ez egy nagyszerű kacagató jelenet folyt le az ott várakozó anyós és a levélben ígért látogatást teljesített Szidónia között, mely utóbbi a csak nemrégiben fogadott, de még nem ismert szobaleányának tartván Pontgibaud gróf anyóst csak úgy foghegyről beszélt vele s a cukrászdából utastársokkal elhalmozva küldte el. E közben megérkezett a cukrász s szomorodott szívvel adta tudtára kedvesének a történeteket. — Szóval így folyik a bonyodalom lánca, míg végül a szobaleány által visszatartott levélből kiderül a félreértés, a bűnösnek hitt nő ártatlansága s a régi rend helyre áll s egy csattanós mondatral ér befejezést a darab. A szereplőknek jól feltehető szerepükre s összehangzott játéka valóban oly élvezetes estét szerzett a közönségnek, amelyet ismételni — már a férjek érdekében! — se tartja fölöslegesnek *Halmay*. Az első dícséret mindnyáját megilleti. Sokoldalú tehetségét bizonyította be *Breznauy Anna*, ki élthűen adta a szószátyár, széles divatárúsnő, amint letorkolya a grófnőt, győtri szapora beszédjével; vagy midőn viszonyuk kezdetének emlékére olvadékonyan veti magát cukrásza karjába. Nemkülönbén *E. Kovács I.* ki szintén jól adta az ideges asszonykát. Különösen kitűnt magáért az első jelenésben, midőn férjével szótörölve a betegek természetéből kifolyó kritikusságánál fogva kifogásolta férjének minden mozdulatait, a szakácsnének tapintatlanságát, mely szerepet keresztülvinni és jól megoldani valóban minden erejét igénybe vette. Mint a férjek bizonyult *Morvay*, ki mégis fogalmával nejt a végtelékig ingerelt; nemkülönbén a cukrász-nál történt jelenésben, amidőn nejt a végtelen lépéstől akarta megmenteni és végül midőn az önértében, becsületében sértett férj haragjával csap le a cukrászra és saját nejeire, kit a cukrásznál elrejtve talál. *Léonárd* szintén igen jól játszott, valamint *Vessélnyi* is. *Sziklay* szintén jól fogta fel azt a feladatot, mely neki szerepében osztályrészt jutott, azonban miután nem az ő zsamerébe vágó dolog, nem játszotta azt meg a nála megszokott természetességgel s az erőletelenség minden mozdulatán érezhető volt. Mi részünkről e szerepben *Szilágyi* szerettük volna látni s nem egytől hallottuk ez óhaj nyilvánítását.

S z e r d a n „*A nébantsvirág*“ vig operette adatott ismét szüfolt ház előtt, mely már úgylátszik egészen megszokott dologgá válik. A direktorra meg éppen jó szokássá. Nőde megérdemli. „*A nébantsvirág*“ is tökéletesen, vagy legalább is tölök telhető tökéletességgel volt megjászva. Igen kedvesen játszotta *Halmayné* (Denis) a zárdabeli világba vágó női leánykát, kit az apátño feltve őv a férfiszemek elöl, ő előle pedig a férfiakat. De végre is vissza kell adnia hivatásának s hazaküldi szüleihez kísérőül adván mellé Celestint (Sziklay) a zárdá orgonistáját, kinek ma éppen a színházban van premierje. Szíve vágya a színházba vonzotta, hová pedig e miatt nem lehetett elmennie. Végre is a leánya leleményessége segítette ki a hinárból, de ezzel azután beleugrottak a vég nélküli kalandokba. *Sziklay* e szerepben remekelt, nem egyszer nevetette meg magát a szereplőket is. Alakításai, maga a maszkirozás, kitűnőek voltak s mellán megérdemelte azokat a kitüntető tapsokat, melyekben a közönség részesítette. Hanem ezért el nem mulaszthatjuk figyelmeztetni, hogy tartózkodjék a túlhajtottágtól, különösen ott, ahol a jó izlés rovására történik. *Halmayné* által előadott Denise mellett kitűnő Celestinnak bizonyult. Jól játszott (*Vessélnyi*) (Órnagy), nemkülönbén *Léonárd* (Fejedelem) asszony, és *Kiss Pista* (Fernand).

C s ü t ö r t ö k ö n *Mária Valéria* királykisasszony menyegzői ünepélyének tiszteletére *Némaköplet* és *Hymusz* adatott elő a társulat összes tagjai által, mely után mint újdonság „*Egy daláránmpély viszonytáji*“ mulattató bohózatot vigjáték került színre ismét télt ház előtt. Megint az „*Tégeszák*“-höz hasonló vigjáték s bár ebben nem volt az a könnyed természetesség, igen széles darab volt, melyben a férfiaknak jutott a szerep nagyobb fele osztályrészt.

A nő alapeszméje ennél is a modern visszasszágból van merítve, ostromozva anőnek emancipációra törekvő hajlamát, a papsuralmat, bebizonyítva egyszersmind a férfiaknak fölüenyt nejeik felett s a család feletti kormányzatuknak jogosultságát. A bonyodalom a férj és nő közötti civakodásból ered, nem akarván megengedni *Scheffernek* (*Morvay*) a férjnek, a nő, *Berta* (*Breznauy Anna*), hogy a rendezendő daláránmpélyen résztvegyen. De a társadalom más kötelességet is ró a férfiakra, mint otthon nejeik mellett ülni s a férj határozottan kijelenti, hogy elmege. Erre a nő is kijelenti, hogy ő elhagyja a házat és elutazik nagybátyjához. Az elhatározást tett követte, ahelyett azonban, hogy nagybátyjához utazna *Bozouhoz* (*Vessélnyi*) megy, hol a takaréktűhely elromlásával indokolja megjelenését. Ide jön azután a férj is. Itt találkozik az irnoknak hitt vendéggel is *Steinkirchchel* (*Szilágyi*), ki szintén a daláránmpélyre jött *Hartviggal* (*Halmay*). A darab határozottan jól volt megjászva. *Vessélnyi*, ki mindnyájának bűnbakja volt s a sok beszéddel csaknem a gyöngyöcskének, igen jól játszta a papuskormány járma alatt nyugó öreg urat. *Léonárd* is jól fogta fel szerepét, az önéfűj s gyámleányát a fiatal emberektől feltő hárpját, kit éppen ezen túlhajtottágtól kevert bele abba a bonyodalomba, hogy leányát azzal zárta egy szobába, akitől éppen övni akarta. Nemkülönbén *Morvay*, a neje állhatatosságaért remegő férjét, kit azzal rémített meg *Bozou*, hogy neje huszártisztek közé jut a nagybácsinál. *Halmay* a tetszőleg, bőbeszédű agglagény

akájában egyik igen kitűnő személye volt a darabnak. De leginkább *Sziklay* vált ki (*Schake*, *daleyly*, *küldönc*) e szerepében s kitűnő alakításával, maszkirozásával kötötte le a közönség figyelmét, mely nem éppen volt fukar a tapsokban. Végül remekelt *Szilágyi* a nála megszokott természetességgel adva a natur burschot. Különösen tetszett a szíve választottjával *Ludmillával* (*E. Kovács I.*) folytatott sakkjátszma-jelenet, melyért többszörösen megalapsolták.

Tegnap *Margó* Zelma felléptével *Gasparone* adatott, melyről tudósításunkat jövő számunkban hozzuk.

Irodalom.

A legsötétebb Afrikában. *Stanley* ily című nagyjelentőségű műveket 2-ik füzetét most vettük a *Ráth* Mór budapesti kiváló könyvkiadó cégtől. A nevezett könyvkiadó, kinek irodalmunk már oly sok kitűnő munka közrebocsátását köszönheti, valóban nagyon lekötözte az olvasó közönséget akkor, amikor a legnagyobb áldozatok árán is úgy szerzte meg a világhírű utazó e műveinek kiadói jogát, hogy az magyar nyelven, az angol eredeti kiadással egyidejűleg jelenhet meg, míg az epochális könyvek füzetekben történő kiadásával módot és alkalmat nyújt arra, hogy azt apródként a levelezhető olvasó megszerzhesse magának. A második füzet szintén több kép díszíti. Megrendelhető füzetenként a kiadónál: *Ráth Mór* könyvkereskedése, Budapest, Haas-palota.

„A hivatás áldozata“, történelmi rajz. A magyar néptanítók jelenéből. Írta: *Gáli György*. Ily című egykötetes munkát bocsát közre a „Magyar Pedagógiai Szemle“ szerkesztője, *Glatz György*, budapesti néptanító. Ahogy szerző, a könyvhöz írt előszavában mondja, nem kíván e művében korrajzot adni, hanem csak híven akarta visszaadni a néptanítók jelenét oly igazán, ahogy azt a tapasztalat vele megismertette. Tegyük hozzá, hogy az összes úgynevezett értelmiségi pályák köré a néptanító s letrözöcsébb, legmóskosabb s amennyiben *Gáli* rajza a néptanítók e mostoha helyzetén kíván könnyíteni azzal, hogy azt a nagy közönséggel megismerteti, semmi kétségünk az iránt, hogy az egyébként is érdekes könyveknek sok leveje lesz széles e hazában, akik a művet bírní óhajítják, ez iránt a „Magyar Pedagógiai Szemle“ szerkesztőségéhez (Budapest, Vessélnyi-utca 48. sz.) forduljanak.

KÖZGAZDASÁG.

A termés a Tiszavidéken. A földművelési minisztériumhoz július 20-tól 26 ig érkezett jelentések szerint az ország nagy részében a búza, rozs és árpa le van aratva, a zabarítás még folyamatosan van; az aratásra megkezdésben kedvező idő jár sőt a esőplés is legtöbb helyütt akadálytalanul folyik. Búza a Duna Tisza közén és a Tisza-Maros szögében helyenkint közepesen. Átlag jó középserűen, mintőségileg is legnagyobb részben jó eredményre vezetett; rozsa és izzóg nem sok kárt okozott benne. A Tisza jobb és balpartján túnyomólag közepeserű a hozam, helyenkint azonban itt is igen jó, de van gyenge is. A rozs hasonló természetű nyújtott; minőségileg is mennyiségileg ép úgy változó az eredmény, mint a búzáé; van jó, mely a termés nagy részét képezi, szép, sulyos és nagyon jól kifejtett szemekkel, van azonban gyenge minőségű esekély mennyiséggel. Az aratás a felvidéki és erdélyi megyék kivételével nagyobb részben befejezett; az eredmény az eddigi esőplési próbák után itéve átlagban többnyire kielégítő; volt közép és néhol jó középserű; helyenkint, es főleg a Tisza jobb és balpartján túnyomólag gyenge, közepeserű és itt-ott közepeserű hozammal szórányosan. A zab országos átlagban gyenge közepeserű hozam mellett arattatik, néhol befejezetett. Leggyengébb természetű a Tisza jobb és balpartján és szórányosan a többi vidékeken is; minőségileg megkezdés jó eredményre van kihatás a Duna-Tisza közén és a Tisza-Maros szögében.

MARGIT

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS”

Vegyelemzve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, főlég kötött szénsavtartalma kiváló hatásnak bizonyult, különösen **tiüdbántalmaknál**, ahol a szabadszénasav csekélyebb jelenléte megőrjí a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a főlég kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkotórészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközí. Ezen tulajdonságának köszönhető a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hól szabadszénasavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **selter-i-gleichenbergi tiüdbanjókban**, különösen **tiüdvérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tiüdbetegek** klimatikus gyógyüzeleteiben, különösen a legelőgottatottab **Görbersdorfban** a Margit-víz otthonossá várt. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navrátil, Dr. Poór, Dr. Kéty, Dr. Barnás;** Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek,** stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a légző-, emésztő- és hügyszervek általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

práservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb **Trieszt-, Fiume- és hazánkban** a **KOLERA** megbetegedés ellen

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár**ÉDESKUTY L.**

cs. és k. és szerh.
k. udv. ásvány-
viz-szállítónál.
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

KALODONTA fozsak
szépségeUj amerikai
GLYCERIN-FOG-CREME
(ortosomuláthoz megfűzgdvén)

SARG F. A. FIA

és TÁRSA

Kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.
Budaöjg 35 kr.
Szentesen kapható is Várady Lajos gyógyszerárban.

Minden könyvkereskedésben

megrendelhető a pályadíjat nyert és 20 kiadást ért műve dr. Müller egészségügyi tanácsosnak:

a meglazult ideg- és férfierőrl. Portomentesen, borítékba zárva 60 kr értékű postabélyeg vétele után szer. küldi:
49 — 25

Brendt Eduárd, Braunschweigban

LEGO LCSÖBB KÖNYVNYOMDA !!**A „SZENTES és VIDEKE” KÖNYVNYOMDÁJA,**

a legolcsóbb könyvnyomda az alföldön.

Ajánlja magát mindenféle nyomdai munkák, könyvek, folyóiratok, röpiratok, hivatalos, ügyvédi és hereshedői nyomtatványok, falragaszok, meghívók, eljegyzési és eshetési hárttyák, gyászjelentések, névjegyek, csomagoló papírok és cégnyomásu levélpapírok és borítékok izléses, gyors, pontos és olcsó kiállítására.

Ugyanott a „Szentés és Vidéke” című vegyes tartalmu lapra előfizetések elfogadtatnak, hirdetések a legjutányosabban számíttatnak.

Tisztelettel:

a „SZENTES és VIDEKE” KÖNYVNYOMDÁJA és KIADÓHIVATALA.